

Sygn. akt III C 2053/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2020 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie III Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Justyna Pikulik
Protokolant:	stażysta Justyna Prus

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2020 r. w Szczecinie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Publicznego Szpitala (...) w S.

przeciwko Z. N.

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. odstępuje od obciążania powoda (...) Publicznego Szpitala (...) w S. kosztami procesu;
3. przyznaje pełnomocnikowi z urzędu pozwanego Z. N. adw. M. K. od Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie kwotę 2.952 zł (dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt dwa złote), w tym kwotę 552 zł (pięćset pięćdziesiąt dwa złote) podatku VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu Z. N. z urzędu.

Sygn. akt III C 2053/18

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 20 czerwca 2018 roku (...) Publiczny Szpital (...) w S. wniósł o zasądzenie od pozwanego Z. N. kwoty 44.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17 maja 2018 roku i kosztami procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu żądania pozwu (...) Publiczny Szpital (...) w S. podniósł, że postanowieniem z dnia 10 września 2010 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie w sprawie I C 177/09 udzielił zabezpieczenia roszczenia Z. N. przeciwko powodowi oraz Samodzielnemu Publicznemu Specjalistycznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej (...) w S. o zapłatę z tytułu błędu medycznego w zakresie żądania renty poprzez zasądzenie na jego rzecz od pozwanych w sprawie I C 177/09 solidarnie kwoty po 1.000 złotych miesięcznie, poczynając od dnia 1 września 2010 roku, płatnej do dnia 10 dnia każdego miesiąca. Wyrokiem z dnia 4 listopada 2013 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił powództwo Z. N. w sprawie I C 177/09. Apelacja Z. N. od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 13 grudnia 2017 roku. Z tym dniem udzielone Z. N. zabezpieczenie upadło, stosownie do treści przepisu art. 744 § 1 k.p.c. Powód wskazał, że zgodnie z przepisem art. 746 § 1 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 3 maja 2012 roku jeżeli (...) powództwo bądź wniosek oddalono (...) obowiązanemu przysługuje przeciwko uprawnionemu roszczenie

o naprawienie szkody wyrządzonej wykonaniem zabezpieczenia. Roszczenie wygasa jeżeli nie będzie dochodzone w ciągu roku od dnia powstania szkody. Powód na skutek wykonania zabezpieczenia wypłacił pozwanemu kwotę 44.000 złotych, co uzasadnia żądanie zapłaty ww. kwoty. Powód wskazał, że domaga się zapłaty odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia następnego po terminie płatności oznaczonym w wezwaniu do zapłaty z dnia 10 kwietnia 2018 roku, tj. od dnia 17 maja 2018 r.

Postanowieniem z dnia 26 lutego 2019 roku Sąd Rejonowy Szczecin- Centrum w Szczecinie ustanowił dla pozwanego Z. N. adwokata z urzędu, a Okręgowa Rada Adwokacka w S. wyznaczyła do reprezentowania pozwanego adwokata M. K..

W odpowiedzi na pozew z dnia 23 stycznia 2019 r. pozwany Z. N. wniósł o oddalenie powództwa, wskazując, że Sąd udzielił mu zabezpieczenia i uważa, że nie powinien go zwracać. Podniósł, że wszystkie uzyskane z tytułu zabezpieczenia środki przeznaczył na leczenie w związku z błędami lekarskimi.

W piśmie procesowym z dnia 24 września 2019 r. pełnomocnik pozwanego Z. N. z urzędu podtrzymał stanowisko wyrażone przez pozwanego w odpowiedzi na pozew, wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych, wskazując, że z uwagi na jego stan zdrowia żądanie zwrotu kwot wypłaconych na podstawie udzielonego zabezpieczenia, a przeznaczonych w całości na potrzeby związane z nieuleczalną chorobą, byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Na rozprawie w dniu 16 stycznia 2020 roku strona powodowa podtrzymała żądanie pozwu i z ostrożności procesowej wniosła o nieobciążanie jej kosztami procesu w przypadku nieuwzględnienia żądania pozwu.

Pełnomocnik pozwanego wniósł o przyznanie mu kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu, wskazując, że nie zostały one uiszczone ani w całości ani w części.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

21 marca 1992 roku Z. N. uległ wypadkowi przy pracy, na skutek którego doznał urazu stawu kolanowego lewego oraz złamania kłykcia przyśrodkowego kości piszczelowej lewej oraz urazu tkanek miękkich. Leczenie przebiegało z komplikacjami wymagającymi kolejnych hospitalizacji.

W latach 2004 – 2005 i w 2008 roku Z. N. był hospitalizowany w (...) Publicznym Szpitalu (...) w S..

6 lipca 2005 roku w Szpitalu Miejskim w S. amputowano Z. N. lewą nogę. Zabieg poprzedziło rozpoznanie zaostrzonego przewlekłego zapalenia naczyń limfatycznych, słońiwacizny, gangreny lewego podudzia i sepsy.

7 lutego 2008 roku u Z. N. rozpoznano zespół piodermii zgorzelinowej o etiologii niebakteryjnej.

Niesporne, a nadto:

-dokumentacja medyczna Z. N. k. 379-450, k.452-623, k.852-868, k.872-876, k.882, k.889, k.1247-1272 akt sprawy Sądu Okręgowego w Szczecinie sygn. akt I C 177/09;

-przesłuchanie pozwanego Z. N. w charakterze strony k. 89 – 90.

W dniu 2 marca 2009 roku Z. N. wniósł do Sądu Okręgowego w Szczecinie pozew przeciwko (...) Publicznemu Szpitalowi (...) Akademii Medycznej w S. oraz Samodzielnemu Publicznemu Specjalistycznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej (...) w S. o zasądzenie solidarnie od pozwanych kwoty 1.000.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu tytułem zadośćuczynienia oraz kwoty 100.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu tytułem zwrotu kosztów leczenia w związku z zaistnieniem błędu medycznego. Z. N. w pozwie zawarł także wnioski o udzielenie mu zabezpieczenia poprzez zobowiązanie pozwanych do płatności renty w kwocie 3.000 zł, poczynając od kwietnia 2009 r.

Sprawa toczyła się pod sygn. akt I C 177/09.

Następnie w piśmie z dnia 15 lipca 2009 r. Z. N. zmodyfikował żądanie pozwu w ten sposób, że w zażądał zasądzenia od pozwanych (...) Publicznego Szpitala (...) Akademii Medycznej w S. oraz (...) Publicznego (...) Zakładu Opieki Zdrowotnej (...) w S. kwoty 1.351.400 zł, na którą złożyła się kwota 1.000.000 zł tytułem zadośćuczynienia, kwota 315.400 zł tytułem zwrotu kosztów leczenia i kwota 3.000 zł miesięcznie tytułem renty.

Postanowieniem z dnia 10 września 2010 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie uwzględnił wniosek Z. N. o udzielenie zabezpieczenia roszczenia w zakresie żądania renty poprzez zasądzenie na jego rzecz od pozwanych w sprawie I C 177/09 (...) Publicznego Szpitala (...) Akademii Medycznej w S. oraz (...) Publicznego (...) Zakładu Opieki Zdrowotnej (...) w S. solidarnie kwoty 1.000 złotych miesięcznie, tytułem renty, poczynając od dnia 1 września 2010 roku, płatnej do dnia 10 dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w płatności każdej z rat renty i oddalił wniosek o zabezpieczenie w pozostałej części.

Niesporne, a nadto:

-pozew wraz z załącznikami k.2-15, k.24-237 akt sprawy Sądu Okręgowego w Szczecinie sygn. akt I C 177/09

-pismo powoda z dnia 15.07.2009 r. k. 314-317 akt sprawy Sądu Okręgowego w Szczecinie sygn. akt I C 177/09;

-protokół rozprawy przed Sądem Okręgowym w Szczecinie z dnia 15.07.2009 r. k.318-322 akt sprawy Sądu Okręgowego w Szczecinie sygn. akt I C 177/09

-protokół rozprawy przed Sądem Okręgowym w Szczecinie z dnia 23.09.2009 r. k.347-350 akt sprawy Sądu Okręgowego w Szczecinie sygn. akt I C 177/09

-protokół rozprawy przed Sądem Okręgowym w Szczecinie z dnia 26.10.2009 r. k.625-626 akt sprawy Sądu Okręgowego w Szczecinie sygn. akt I C 177/09

-protokół rozprawy przed Sądem Okręgowym w Szczecinie z dnia 05.07.2010 r. k.733-735 akt sprawy Sądu Okręgowego w Szczecinie sygn. akt I C 177/09

-protokół rozprawy przed Sądem Okręgowym w Szczecinie z dnia 10.09.2010 r. k.776-778 akt sprawy Sądu Okręgowego w Szczecinie sygn. akt I C 177/09

-pismo powoda z dnia 03.11.2011 r. k. 851 akt sprawy Sądu Okręgowego w Szczecinie sygn. akt I C 177/09;

-pismo powoda z dnia 04.11.2011 r. k. 871 akt sprawy Sądu Okręgowego w Szczecinie sygn. akt I C 177/09;

-pismo powoda z dnia 09.06.2017 r. k. 1382-1388 akt sprawy Sądu Okręgowego w Szczecinie sygn. akt I C 177/09;

-postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 10.09.2010 r. sygn. akt I C 177/09 k.13;

W 2010 roku Z. N. utrzymywał się z renty w kwocie około 1.000 złotych, innych dochodów nie miał. Kwoty uzyskiwane tytułem renty przeznaczał na leczenie, tj. zakup leków, opatrunków Koszt leczenia wynosił około 3.000 złotych miesięcznie. Uzyskiwane dochody nie pozwalały na pokrycie kosztów leczenia. Dlatego też Z. N. zaciągał na ten cel pożyczki u rodziny i znajomych. Pozwanego nikt nie informował, że będzie musiał zwrócić środki uzyskane z tytułu zabezpieczenia powództwa.

Dowód:

-przesłuchanie pozwanego Z. N. w charakterze strony k. 89 – 90.

Postanowieniem z dnia 21 października 2013 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił wniosek (...) Publicznego Szpitala (...) w S. o uchylenie postanowienia z dnia 10 września 2010 roku o udzieleniu zabezpieczenia.

Niesporne, a nadto:

-postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 21.10.2013 r. sygn. akt I C 177/09 k. 26.

Wyrokiem z dnia 4 listopada 2013 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił powództwo Z. N. w sprawie I C 177/09, wskazując, że w procesie leczenia powoda nie doszło do błędu medycznego, zatem zgłoszone przeciwko pozwanym żądania odszkodowawcze nie mogą zostać uwzględnione. Apelacja od powyższego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 13 grudnia 2017 r. sygn. akt I ACa 25/14.

Niesporne, a nadto:

-wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 04.11.2013 r. sygn. akt I C 177/09 k. 14 wraz z uzasadnieniem k. 15-25;

-wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 13.12.2017 r. sygn. akt I ACa 25/14 k.27

W grudniu 2013 roku Z. N. zwrócił (...) Publicznemu Szpitalowi (...) w S. kwotę 500 złotych wypłaconą mu tytułem renty. Pieniądze te zostały mu odesłane.

Niesporne, a nadto:

-przesłuchanie pozwanego Z. N. w charakterze strony k. 89 – 90.

Pismem z dnia 8 kwietnia 2014 roku (...) Publiczny Szpital (...) w S. zwrócił się do Z. N. o udzielenie informacji, czy wnosi o zawieszenie otrzymywanych wypłat tytułem zabezpieczenia roszczenia w sprawie I C 177/09.

W odpowiedzi na powyższe zapytanie, pozwany Z. N. w piśmie z dnia 10 kwietnia 2014 r. wskazał, że nie wnosi o wstrzymanie wypłat tytułem zabezpieczenia.

Niesporne, a nadto:

-pismo z dnia 08.04.2014 r. k. 29,

-pismo z dnia 10.04.2014 r. k. 28.

Od września 2010 roku do grudnia 2017 roku powód (...) Publiczny Szpital (...) PUM w S. wypłacił Z. N. tytułem zabezpieczenia roszczenia w sprawie Sadu Okręgowego w Szczecinie I C 177/09 kwotę 44.000 złotych. Pieniądzy tych pozwany nie przeznaczył na żaden inny cel poza leczeniem i kosztami swojego utrzymania.

Dowód:

-pismo z dnia 16.03.2018 r. z załącznikiem k. 30 – 31.

-przesłuchanie pozwanego Z. N. w charakterze strony k. 89 – 90.

Pismem z dnia 10 kwietnia 2018 roku powód (...) Publiczny Szpital (...) PUM w S. wezwał Z. N. do zapłaty kwoty 44.000 złotych wypłaconej mu tytułem renty na podstawie postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 10 września 2010 roku sygn. akt I C 177/09 w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania.

Powód w wezwaniu do zapłaty powołał się na wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 13 grudnia 2017 r., którym oddalono apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 4 listopada 2013 r. w sprawie I C 177/09 oddalającego powództwo Z. N..

Przesyłka zawierająca wezwanie do zapłaty została zwrócona nadawcy jako niepodjęta w terminie w dniu 2 maja 2018 roku.

Niesporne, a nadto:

-wezwanie do zapłaty wraz z kopią przesyłki k. 11 – 12.

Aktualnie Z. N. utrzymuje się z renty w kwocie około 1.630 złotych. Żona zarabia średnią krajową. Z. N. spłaca pożyczki zaciągane na pokrycie kosztów leczenia. Po leczeniu sterydami zachorował na cukrzycę posterydową. Nadto choruje na nadciśnienie i bierze leki na uczulenie. Miesięczne wydatki na leki wynoszą około 500 – 800 złotych. Nie stać go na zakup protezy ani na wózek inwalidzki. Nie ma żadnych oszczędności.

Dowód:

-przesłuchanie pozwanego Z. N. w charakterze strony k. 89 – 90.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Sąd uznał powództwo za nieuzasadnione.

W przedmiotowej sprawie powód (...) Publiczny Szpital (...) w S. domagał się zasądzenia od pozwanego Z. N. kwoty 44.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 17 maja 2018 roku, tytułem naprawienia szkody wyrządzonej wykonaniem zabezpieczenia udzielonego pozwanemu w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Szczecinie sygn. akt I C 177/09. W sprawie tej postanowieniem z dnia 10 września 2010 roku przyznano rzecz Z. N. od pozwanych w sprawie I C 177/09 (...) Publicznego Szpitala (...) Akademii Medycznej w S. oraz (...) Publicznego (...) Zakładu Opieki Zdrowotnej (...) w S. solidarnie kwotę 1.000 złotych miesięcznie, tytułem renty. Realizując powyższe zabezpieczenie, w okresie od września 2010 roku do grudnia 2017 roku powód (...) Publiczny Szpital (...) PUM w S. wypłacił Z. N. tytułem zabezpieczenia roszczenia kwotę 44.000 złotych.

Stan faktyczny sprawy nie był sporny i został ustalony na podstawie dokumentacji znajdującej się w aktach niniejszej sprawy oraz dokumentów z akt sprawy Sądu Okręgowego w Szczecinie o sygn. I C 177/09, których wiarygodności i mocy dowodowej żadna ze stron nie kwestionowała oraz na podstawie przesłuchania pozwanego w charakterze strony, które to dowody Sąd uznał za wiarygodne.

Pozwany Z. N. w niniejszej sprawie przyznał, że na podstawie postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia roszczenia dochodzonego przez niego przed Sądem Okręgowym w Szczecinie w sprawie I C 177/09, powód w okresie od września 2010 roku do grudnia 2017 roku wypłacił mu kwotę 44.000 złotych. Pozwany zaprzeczył natomiast zasadności żądania pozwu powołując się na zasady współzycia społecznego i wskazując, że uzyskane tytułem zabezpieczenia środki przeznaczył na leczenie i utrzymanie, nie zdawał sobie sprawy z tego, że trzeba je będzie zwrócić w przypadku przegranego procesu, poza tym jego obecna sytuacja osobista i majątkowa uniemożliwia zwrot dochodzonej pozewem kwoty.

Przystępując do rozważań w niniejszej sprawie wskazać trzeba, że powód, reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika jako podstawę prawną żądania pozwu powołał przepis art. 746 § 1 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym przed zmianą dokonaną ustawą z dnia 16 września 2011 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 roku, Nr 233, poz. 1381). Zgodnie z jego treścią, jeżeli uprawniony nie wniósł pisma wszczynającego postępowanie w wyznaczonym terminie albo cofnął pozew lub wniosek, jak również gdy pozew zwrócono lub odrzucono albo powództwo bądź wniosek oddalono lub postępowanie umorzono, a także w przypadkach wskazanych w art. 744 § 2, obowiązanemu przysługuje przeciwko uprawnionemu roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej wykonaniem zabezpieczenia. Roszczenie wygasa, jeżeli nie będzie dochodzone w ciągu roku od dnia powstania szkody.

W uchwale z dnia 2 października 1972 roku (III CZP 53/72) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że „artykuł 746 k.p.c. dotyczy roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej samym wykonaniem zabezpieczenia. Dyspozycją tego przepisu nie jest natomiast objęte roszczenie o zwrot spełnionego lub wyegzekwowanego świadczenia. Do roszczeń takich więc będą miały zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego o bezpodstawnym wzbogaceniu, w szczególności zaś art. 410 k.c., normujący zwrot nienależnego świadczenia. (pogląd taki wyraził również Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 19 grudnia 2013 roku, sygn.. akt I ACa 756/13).

Zgodnie z przepisem art. 321 k.p.c., zakres przedmiotowy rozpoznania sprawy i tym samym orzekania sądu pierwszej instancji wyznacza żądanie powoda wraz z uzasadniającymi je okolicznościami faktycznymi. Wskazywane przez powoda jako podstawa prawna żądania przepisy prawa materialnego nie wiążą sądu i mogą być przezeń pominięte przy wydawaniu orzeczenia co do istoty sporu, konstrukcja podstawy prawnej rozstrzygnięcia należy bowiem do sądu. Nie można jednakże wykluczyć, że powołanie przez stronę określonej normy prawa materialnego jako mającej stanowić podstawę rozstrzygnięcia o tym roszczeniu wiąże sąd w tym sensie, że stanowi uzupełnienie okoliczności faktycznych określających żądania pozwu (art. 321 § 1 w zw. z art. 187 § 1); jednakowoż w tym zakresie musi istnieć jawność, której gwarancją w zasadzie jest występowanie w charakterze strony powodowej osoby posiadającej profesjonalne przygotowanie prawnicze (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2008 r., II CSK 613/07, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 października 1999 r., III CKN 407/98). Taka sytuacja ma miejsce w niniejszej sprawie. Powołana w pozwie wniesionym w sprawie niniejszej jego podstawa faktyczna przesądza o jego specyfice, jako powództwa o odszkodowanie za szkody wynikłe z wykonanie zabezpieczenia na podstawie przepisu art. 746 § 1 k.p.c. Dlatego też, mając na uwadze, że przywołana powyżej podstawa prawna żądania pozwu została wskazana przez reprezentującego powoda pełnomocnika w osobie radcy prawnego, Sąd ocenił zasadność żądania pozwu w granicach przywołanych okoliczności faktycznych w świetle treści przepisu art. 746 § 1 k.p.c.

Powód domagał się zapłaty kwot wypłaconych pozwanemu tytułem renty zasadzonej na jego rzecz postanowieniem o udzieleniu zabezpieczenia. Roszczenie z tego tytułu, jak już wyżej wskazano nie znajduje oparcia w treści wskazanego przez stronę powodową przepisu art. 746 k.p.c., a Sąd z uwagi na fakt, że przywołana podstawa faktyczna przesądza o tym, że dochodzone pozwem roszczenie opiera się na przepisie art. 746 k.p.c., nie był władny ocenić zasadności żądania pozwu na innej podstawie prawnej niż wskazana przez powódkę.

Wskazać jednak trzeba, że w powołanej wyżej uchwale Sądu Najwyższego z dnia 2 października 1972 roku (III CZP 53/72) orzeczono, że do roszczeń o zwrot spełnionego lub wyegzekwowanego świadczenia będą miały zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego o bezpodstawnym wzbogaceniu, w szczególności zaś art. 410 k.c., normujący zwrot nienależnego świadczenia. Zgodnie z art. 409 k.c., który znajduje zastosowanie do nienależnego świadczenia, obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu.

W przedmiotowej sprawie pozwany Z. N. środki uzyskane z tytułu zabezpieczenia od powodowego Szpitala zużył w całości na leczenie, więcej, okazały się one na to leczenie nawet niewystarczające. Na chwilę obecną pozwany w dalszym ciągu znajduje się w bardzo trudnej sytuacji finansowej, z całą pewnością nie jest zatem w żaden sposób wzbogacony z tytułu środków uzyskanych jako zabezpieczenie roszczenia. Co więcej, jak to wskazał pozwany, nie miał on świadomości, że środki uzyskane na mocy postanowienia Sądu o udzieleniu zabezpieczenia trzeba będzie zwrócić w przypadku przegranej procesu.

Powództwo zatem nie mogłoby zostać uwzględnione również na podstawie przepisów o nienależnym świadczeniu.

Przede wszystkim jednak, w okolicznościach faktycznych sprawy żądanie pozwu zostało oddalone jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Przepis art. 5 k.c. stanowi, że nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

Z treści cytowanego przepisu wynika, że z ochrony prawnej (sądowej) korzysta tylko ten uprawniony, który swoje prawo podmiotowe wykonuje zgodnie z jego treścią, wyznaczoną także przez klauzule generalne przewidziane w tym przepisie. W przypadku przepisów zawierających klauzulę zasad współżycia społecznego chodzi o odesłanie do reguł postępowania ludzkiego, niebędących jednak regułami prawnymi. Zasady te rodzą się samorzutnie w społeczeństwie i nie są statuowane przez organy państwowe. Są to reguły nakazujące ocenić daną sprawę według określonych reguł moralnych i obyczajowych – takich, które w danym czasie i w danych warunkach społecznych dotyczą sfery zewnętrznych zachowań ludzi względem innych i pozwalają uznać te zachowania za dobre (bądź złe), usprawiedliwione, właściwe, wskazane, powszechnie przyjęte. Przez zasady współżycia społecznego należy zatem rozumieć reguły postępowania ludzkiego, niebędące regułami prawnymi i konstruowane na podstawie ocen o charakterze moralnym o dostatecznym stopniu utrwalenia w społeczeństwie. Zasady współżycia społecznego powinny być utożsamiane z zasadami etycznego postępowania. Wskazać przy tym należy, że powołanie się na art. 5 k.c. nie wymaga sformułowania konkretnej zasady, wynikającej z klauzuli współżycia społecznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2019 roku, I NSNc 9/19).

Zasady współżycia społecznego jako normy nieskodyfikowane funkcjonują w danym momencie w społeczeństwie, mają na celu ochronę społecznie akceptowanych wartości lub dóbr niematerialnych, przy czym są pojęciem pozostającym w nierozłącznym związku z całokształtem okoliczności danej sprawy. Należy mieć na uwadze, że zasady współżycia społecznego w rozumieniu art. 5 k.c. są pojęciem pozostającym w nierozłącznym związku z całokształtem okoliczności danej sprawy i w takim całościowym ujęciu wyznaczają podstawy, granice i kierunki rozstrzygnięcia w sytuacjach wyjątkowych, które przepis ten ma na względzie. Dla jego zastosowania konieczna jest ocena całokształtu szczególnych okoliczności rozpatrywanego wypadku, w ścisłym powiązaniu nadużycia prawa z konkretnym stanem faktycznym. Na jego podstawie nie można konstruować dyrektyw o charakterze ogólnym i dokonywać uogólnień nawet w sytuacjach uznawanych za typowe (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 28.11.1967r., I PR 415/67, OSP 10/68, poz. 210).

Udzielone pozwanemu Z. N. w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Szczecinie I C 177/09 zabezpieczenie dotyczyło roszczenia wywodzonego z błędu medycznego, o którego zaistnieniu pozwany był subiektywnie przekonany. Przedmiotem zabezpieczenia była wypłata comiesięcznej renty. Pozwany powoływał się na fakt nieprawidłowego zdiagnozowania i nieprawidłowego leczenia, co skutkowało amputacją lewej nogi, a następnie rozpoznaniem piodermii zgorzelinowej. Jak wynika z zeznań pozwanego w charakterze strony złożonych w niniejszej sprawie, w dacie wytoczenia powództwa w sprawie I C 177/09 i złożenia wniosku o udzielenie zabezpieczenia roszczenia utrzymywał się z renty w kwocie około 1.000 złotych. Koszty leczenia przekraczały osiągnęte przez pozwanego dochody. Środki wypłacane przez powoda oraz przez (...) Publiczny (...) Zakład Opieki Zdrowotnej (...) w S. pozwany przeznaczał w całości na koszty leczenia. Wskazać przy tym należy, że środki te nie pokrywały w pełni kosztów leczenia. Na ich pokrycie pozwany zaciągał pożyczki, które spłaca dotychczas. Aktualnie pozwany utrzymuje się z renty w kwocie około 1.630 złotych. Żona zarabia średnią krajową. Pozwany spłaca pożyczki zaciągane na pokrycie kosztów leczenia. Po leczeniu sterydami pozwany zachorował na cukrzycę posterydową. Nadto choruje na nadciśnienie i bierze leki na uczulenie. Miesięczne wydatki na leki wynoszą około 500 – 800 złotych. Nie stać go na zakup protezy ani na wózek inwalidzki. Porusza się o kulach. Nie ma żadnych oszczędności. Z uwagi na stan zdrowia nie ma możliwości podjęcia pracy zarobkowej.

W tym stanie rzeczy, jakkolwiek żądanie pozwu o zapłatę zadośćuczynienia, zwrotu kosztów leczenia i rentę w związku ze zdarzeniem szkodowym, skierowane przeciwko (...) Publicznemu Szpitalowi (...) PUM w S. zostało oddalone, to żądanie zwrotu wypłaconej pozwanemu tytułem zabezpieczenia renty, zdaniem Sądu godziłoby w zasady współżycia społecznego.

Poza tym, zasądzenie bardzo wysokiej kwoty- 44.000 zł, od pozwanego, którego życia na skutek nieszczęśliwego zdarzenia z 1992 r. na zawsze zmieniło się jednoznacznie na gorsze- wobec utraty kończyny dolnej i stało się wypełnione cierpieniem, leczeniem, zabiegami operacyjnymi i troską o pozyskanie środków na leczenie i codzienną egzystencję, nie tylko godziłoby w zasady współżycia społecznego i poczucie sprawiedliwości społecznej, lecz godziłoby w wizerunek samego wymiaru sprawiedliwości i jego odbiór społeczny.

Orzekając w niniejszej sprawie Sąd w osobie Przewodniczącego baczył na zawarte w art. 66 Ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych słowa przysięgi składanej przy objęciu stanowiska sędziego, w której ślubuje się „stać na straży prawa, obowiązki sędziego wypełniać sumiennie, sprawiedliwość wymierzać zgodnie z przepisami prawa, bezstronnie według mego sumienia”.

Uwzględnienie powództwa przeciwko pozwanemu, który całkowicie bez swojej winy uległ tragicznemu w skutkach wypadkowi, ostatecznie stracił nogę w trakcie procesu leczenia, a z roszczeniami odszkodowawczymi przeciwko powodowi wystąpił do Sądu Okręgowego w Szczecinie pozostając w subiektywnym przekonaniu o ich zasadności i nie w celu wzbogacenia się, lecz aby uzyskać środki na leczenie i utrzymanie, pozostaje w sprzeczności z sumieniem Przewodniczącej składu sędziowskiego.

Mając na uwadze wszystko powyższe, Sąd oddalił powództwo.

Rozstrzygając o kosztach postępowania, Sąd odstąpił od obciążania powoda (...) Publicznego Szpitala (...) w S. kosztami procesu; należnymi stronie pozwanej, zgodnie z przepisem art. 102 k.p.c. , który stanowi, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Możliwość obciążenia strony przegrywającej jedynie częścią kosztów albo nieobciążenia jej w ogóle tymi kosztami, uzależniona jest, stosownie do art. 102 k.p.c., od wyłonienia się w sprawie wypadków szczególnie uzasadnionych, wskazujących że ponoszenie kosztów pozostawało w sprzeczności z powszechnym odczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współżycia społecznego. Regulacja ta znajdzie zatem zastosowanie w wyjątkowych sytuacjach, gdy z uwagi na okoliczności konkretnej sprawy, zastosowanie reguł ogólnych kodeksu postępowania cywilnego dotyczących zwrotu kosztu procesu byłoby nieuzasadnione. Przy ustalaniu zaistnienia przesłanek z art. 102 k.p.c. należy przede wszystkim wziąć pod uwagę fakty związane z samym przebiegiem procesu, tj. podstawę oddalenia żądania, zgodność zamiarów stron w sprawach dotyczących stosunku prawnego, który może być ukształtowany tylko wyrokiem, szczególną zawilgość lub precedensowy charakter sprawy, a ponadto sposób prowadzenia procesu przez stronę przegrywającą albo niesumienne lub oczywiście niewłaściwe postępowanie strony wygrywającej, która w ten sposób wywołała proces i koszty połączone z jego prowadzeniem.

Przedmiotem niniejszego postępowania była zasadność zwrotu żądania kwot wypłaconych pozwanemu na podstawie postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia. Powód opierał żądanie pozwu na prawomocnym wyroku oddalającym wytoczone przeciwko niemu powództwo o zapłatę. W świetle orzeczeń Sądu Okręgowego w Szczecinie i Sądu Apelacyjnego w Szczecinie powód istotnie nie ponosi odpowiedzialności za uszczerbek na zdrowiu pozwanego lub powstanie rozstroju zdrowia, natomiast, z uwagi na wypłatę tytułem zabezpieczenia kwoty 44.000 zł, częściowo pokrył koszty utrzymania i leczenia pozwanego, co spowodowało uszczuplenie jego majątku. Sąd oddalił powództwo z tego powodu, że nie znajdowało ono uzasadnienia we wskazanej podstawie prawnej, lecz także i dlatego, że żądanie to należało ocenić jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. W tym stanie rzeczy, obciążenie powoda kosztami procesu należnymi stronie pozwanej byłoby sprzeczne z powszechnym odczuciem sprawiedliwości, gdyż powód, będący przecież finansowym ze środków publicznych szpitalem, został już zubożony koniecznością wypłaty pozwanemu środków z tytułu zabezpieczenia, a teraz jeszcze dodatkowo zostałby obciążony koniecznością zapłacenia kosztów procesu. Z tych względów Sąd postanowił powoda z tego obowiązku zwolnić i odstąpić od obciążania go kosztami procesu, a obciążyć nimi Skarb Państwa.

Z uwagi na odstąpienie od obciążania powoda kosztami procesu należnymi stronie pozwanej, Sąd przyznał adwokatowi M. K. wynagrodzenie za świadczenie pozwanemu pomocy prawnej z urzędu, od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie.

Zgodnie z § 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 roku, poz. 18), koszty nieopłaconej pomocy prawnej ponoszone przez Skarb Państwa obejmują opłatę ustaloną zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia oraz niezbędne i udokumentowane wydatki adwokata ustanowionego z urzędu.

Zgodnie z § 4 pkt 1 ww. Rozporządzenia opłatę ustala się w wysokości określonej w rozdziałach 2-4, przy czym nie może ona przekraczać wartości przedmiotu sprawy. Zgodnie par. 4 ust. 2 ustalenie opłaty w wysokości wyższej niż określona w ust. 1, a nieprzekraczającej 150% opłat określonych w rozdziałach 2-4, następuje z uwzględnieniem:

1) nakładu pracy adwokata, w szczególności czasu poświęconego na przygotowanie się do prowadzenia sprawy, liczby stawieństw w sądzie, w tym na rozprawach i posiedzeniach, czynności podjętych w sprawie, w tym czynności podjętych w celu polubownego rozwiązania sporu, również przed wniesieniem pozwu;

2) wartości przedmiotu sprawy;

3) wkładu adwokata w przyczynienie się do wyjaśnienia okoliczności faktycznych, jak również do wyjaśnienia i rozstrzygnięcia istotnych zagadnień prawnych budzących wątpliwości w orzecznictwie i doktrynie;

4) stopnia zawilości sprawy, w szczególności trybu i czasu prowadzenia sprawy, obszerności zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności dopuszczenia i przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego lub biegłych sądowych, dowodu z zeznań świadków, dowodu z dokumentów o znacznym stopniu skomplikowania i obszerności.

Opłatę, o której mowa w ust. 1 i 2, podwyższa się o kwotę podatku od towarów i usług wyliczoną według stawki podatku obowiązującej dla tego rodzaju czynności na podstawie przepisów o podatku od towarów i usług (§ 4 pkt 3). Zgodnie z § 8 pkt 5 opłata, przy wartości sprawy powyżej 10 000 do 50 000 złotych, wynosi 2.400 złotych.

W ocenie Sądu stopień zawilości sprawy oraz nakład pracy pełnomocnika pozwanego nie uzasadniają przyznania mu wynagrodzenia w wysokości wyższej niż stawka wskazana w § 8 pkt 5.

Mając powyższe na uwadze, Sąd w punkcie II wyroku przyznał adwokatowi M. K. od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie kwotę 2.952 złotych, w tym kwotę 552 złotych tytułem podatku od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za udzielenie pozwanemu pomocy prawnej z urzędu.

Sygn. akt III C 2053/18

ZARZĄDZENIE

1.Odnotować;

2.Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda r.pr. A. M.;

3. Zarządzenie wykonać w terminie 5 dni;

4.Akta z apelacją lub za miesiąc.

12.02.2020 r., SSR Justyna Pikulik